

29.11.2022

Järvenpään kaupunki
Wainio Terttu-Elina
PL 41
04401 JÄRVENPÄÄ

Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto Anni-tädin kylän asemakaavaluonnokseen

HEL 2022-013086 T 10 03 01

Järvenpään kaupunki on pyytänyt Keski-Uudenmaan alueelliselta vastuumuseolta lausuntoa Anni-tädin kylän asemakaavaluonnokseen. Museo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristöjen ja maiseman sekä arkeologian vaalimisen näkökulmasta ja lausuu kantanaan seuraavaa.

Vanhakylän (24. kaupunginosan) alueella tutkitaan mahdollisuuksia asuinrakentamiseen Tuusulanjärven länsipuolen arvokkaassa kulttuurimaisemassa voimassa olevan yleiskaavan antamista lähtökohdista. Osa Natura 2000-verkoston kuuluvasta Tuusulanjärven lintuvesialueesta sisällytetään asemakaavaan suojelualueena.

Suunnittelualue sijaitsee Tuusulanjärven länsirannalla, noin 2-3 km päässä Järvenpään keskustasta. Alue rajoittuu pohjoisessa Vanhankyläntiehen ja Kaakkolan omakotialueeseen. Suunnittelualueen eteläpuolella on Vanhankyläniemen kartano.

Asemakaavassa osoitetaan korttelialueet erityyppiselle asuinrakentamiselle. Suuri osa suunnittelualueesta on lähivirkistysaluetta, jonka maisema säilytetään avoimena. Alueen pohjoisosaan osoitetaan paltaviljelyaluetta. Tuusulanjärven Natura 2000 -verkoston kuuluvat alueet osoitetaan luonnonsuojelualueeksi.

Suunnittelualue on suureksi osaksi rakentamatonta peltoa, joka rajoittuu pohjoisessa Vanhankyläntiehen ja Kaakkolan omakotialueeseen. Tuusulanjärven rannassa on Natura 2000- verkoston kuuluvaa aluetta. Stälhanentien päästä on purettu entisen terveyskeskuksen rakennukset ja alue tasattu sorakentäksi. Rakennuspaikkojen ympärillä ja metsäisellä ns. alustalaisten mäellä on runsaasti vanhaa puustoa, kuten isoja tammia. Suunnittelualueen eteläpuolella on Vanhankylän kar-

29.11.2022

tano rakennuksineen. Pellon reunaan on rakennettu rantaa seuraileva Stålhänenraitti.

Koko suunnittelualue on maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävää kulttuuriympäristöä. Alueen historialliseen kehitykseen ja luonteeseen on vaikuttanut alueen länsipuolella sijaitseva rakennushistoriallisesti arvokas Vanhankylänniemen kartanokokonaisuus.

Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto

Maisema ja rakennettu ympäristö

Museolta ei ole pyydetty lausuntoa kaavahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Viitaten maankäyttö- ja rakennuslain kohtiin 62 § ja 63 §, museo toivoo, että jatkossa museo tulee saamaan lausunto-pyyntöön myös osallistumis- ja arviointisuunnitelmista.

Asemakaavaluonnos on laadittu kaavarunkovaihtoehdon VE3 pohjalta, joka mahdollistaa eniten omakotirakentamista. Asuinrakentamista on laajennettu kaavarungossa palstaviljelyalueeksi osoitetulle alueelle.

Suhteuttaen kaavaluonnosta Järvenpään yleiskaavaluonnoksen maisemaselvityksen maisemallisiin maankäyttösuosituksiin, kaventaa luonnoksessa esitetty rakentaminen avonaista ja yhtenäistä maakunnallisesti arvokasta maisematilaa ja peltoaluetta. Museo esittää, että rakentaminen tulee rajata maisemaselvityksen maankäyttösuositusten rakentamisalueelle. Tämän johdosta rakentamista tulee karsia luonnoksen Katu 4:n itä-, pohjois-, länsipuolelta. Erityisen kriittisesti museo suhtautuu luonnoksen kortteliin 2405, joka peittää maisematilaa reunustavaa puistoista aluetta ja tukkii näkymälinjoja Vanhankyläntieltä.

Arkeologia

Asemakaava-alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee useita muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kaava-alueen länsipuolella sijaitsevat Vanhakylä Myllymäki 2 (tunnus muinaisjäänösrekisterissä 1000030878), Vanhakylä Myllymäki 3 (1000030879) sekä Vanhakylän kartano (1000030876). Myllymäki 2 on louhosalue, joka on ollut käytössä 1700–1900-lukujen välillä. Myllymäki 3:n alueelta tunnetaan useita kellarikuoppia, jotka liittyvät kartanon vaiheisiin. Vanhakylän kartanon alueella, nykyisen päärakennuksen vieressä sijaitsee kartanon entinen, ilmeisesti jo 1600-luvulla rakennettu päärakennus, joka on purettu 1900-luvun alussa. Osa rakennuksen paikasta on todennäköisesti jäänyt myöhemmin tien alle, mutta osa on säilynyt piha-alueen reunassa. Vanhakylän kartanon muinaisjäänösalueella on voinut säilyä myös 1600-luvun tai tätä vanhempia rakenteita

29.11.2022

tai muita kerrostumia. Lisätietoja kohteista löytyy Museoviraston ylläpitämästä Kulttuuriympäristön palveluikkunasta osoitteista:
<https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000030878>;
<https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000030879> ja
<https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000030876>.

Järvenpään kuntainventoinnit on tehty esihistoriallisten kohteiden osalta vuonna 2001 (Kreetta Lesell/MV) ja historiallisten kohteiden osalta vuonna 2017 (Katja Vuoristo/MV). Historiallisen ajan kohteiden muinaisjäännösinventointi on ajantasainen, mutta esihistoriallisen ajan muinaisjäännösinventointi on vanhentunut.

Asemakaavan suunnittelualueella on arkeologista potentiaalia. Alue on ollut mesoliittisen kivikauden varhaisvaiheessa ranta-alueita, jossa on voinut olla asutusta. Merenpinta on tuolloin ollut noin 40–45 metriä nykyistä tasoa korkeammalla. Tämän aikaiselta rannalta on löydetty asemakaavoitetun alueen lounaispuolelta mm. kivikaudelle ajoitettu irtolöytö, jonka läheisyydestä ei kuitenkaan löydetty kiinteää muinaisjäännöstä. (Kohde muinaisjäännösrekisterissä; Hiirimäki, 186040006). Inventoija Kreetta Lesell kuitenkin huomauttaa, että lähistön rakentamattomilla alueilla on arkeologista potentiaalia.

Keski-Uudenmaan aluevastuumuseo edellyttää, että asemakaava-alueella suoritetaan arkeologinen inventointi, jossa selvitetään alueella mahdollisesti sijaitsevat arkeologiset muinaisjäännökset sekä niiden laajuus.

Tutkimuskustannuksista vastaa muinaismuistolain 15 §:n mukaisesti hankkeen toteuttaja. Arkeologisia tutkimuksia tekevät useat toimijat, joilta voi pyytää tarjouksia kaava-alueen inventoinnista. Arkeologisia kenttäpalveluja tarjoavien toimijoiden yhteystiedot löytyvät Museoviraston verkkosivuilta (Arkeologisten kenttätöiden tilaaminen) osoitteesta: <https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus/arkeologisten-kenttatoiden-tilaaminen>.

Kenttätöiden toteuttamisessa ja raportoinnissa tulee noudattaa Museoviraston laatimia Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita, jotka löytyvät viraston verkkosivuilta (Arkeologisten kenttätöiden laatuohjeet) osoitteesta:
https://www.museovirasto.fi/uploads/Kulttuuriymparisto/arkeologisten_kenttatoiden_laatuohje_2020.pdf

Lisätiedot

Juha Vuorinen, tutkija, puhelin: 310 36940
[juha.h.vuorinen\(a\)hel.fi](mailto:juha.h.vuorinen(a)hel.fi)

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

4 (5)

29.11.2022

Kulttuuriympäristötiimi, kulttuuriympäristöpäällikkö

Postiosoite
PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17

Puhelin
+358 9 310 1060
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
fi0680001200062637
Alv.nro
fi02012566

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

5 (5)

29.11.2022

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Postiosoite
PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17

Puhelin
+358 9 310 1060
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
fi0680001200062637
Alv.nro
fi02012566